

Obvodný úrad miestnych národných výborov v Nedožeroch 1945 – 1950

Opis na úrovni archívneho fondu

kód	názov kódu v AJ	obsah	Názov kódu v SJ
3.1.1.	Reference code	SK_1571_10259	Referenčný kód
3.1.2.	Title	Obvodný úrad miestnych národných výborov v Nedožeroch	Názov jednotky opisu
3.1.3.	Date(s)	1945 – 1950	Časový rozsah
3.1.4.	Level of description	archívny fond	Úroveň opisu
3.1.5.	Extent and medium of the unit of description (quantity, bulk, or size)	0,75 bm (57 kusov úradných kníh, 2 registratúrne pomôcky, 3 archívne škatule spisov)	Rozsah a nosič jednotky opisu (množstvo, rozsah alebo veľkosť)
3.2.1.	Name of creator(s)	Obvodný úrad miestnych národných výborov v Nedožeroch	Názov pôvodcu
3.2.2.	Administrative history	Výzvu na zakladanie národných výborov ako orgánov ľudovej moci pri organizovaní protifašistického boja obsahoval Ohlas Ústredného národno-revolučného výboru z marca 1942. Podľa inštrukcií ilegálnej Slovenskej národnej rady vydaných koncom roka 1943 sa sieť okresných a miestnych národných výborov rozrástla najmä v prvom polroku 1944. Rozhodujúcou etapou bolo ich prevzatie štátnej moci v obciach a okresoch na Slovensku v období SNP. Vo svojej pôsobnosti sa opierali o smernice Povereníctva SNR pre veci vnútorné č. 339/1944/I z 27. septembra 1944. Po oslobodení Československa v roku 1945 sa začína nová etapa vo vývoji národných výborov. Nariadením Povereníctva SNR č. 26/1945 Zb. n. SNR zo 7. apríla 1945 boli zriadené miestne národné výbory, na ktoré prešla právomoc, ktorú predtým	Dejiny správy pôvodcu

		<p>vykonávali obecné zastupiteľstvá, obecná rada, starosta obce a obecný notár. Na základe dočasného organizačného poriadku vydaného Povereníctvom pre veci vnútorné č. 6633/2-II/1-1945 z 15. novembra 1945 vykonávali miestne národné výbory svoju pôsobnosť prostredníctvom pléna, rady, predsedu, miestnych komisií a obvodných úradov MNV. Po zrušení obvodných notárskych úradov práve obvodné úrady miestnych národných výborov boli ustanovené ako orgány verejnej správy. Obvodný úrad MNV v Nedožeroch tak prevzal agendu zrušeného Obvodného notárskeho úradu v Nedožeroch. Do jeho územného obvodu patrilo sedem miestnych národných výborov a to v Brezanoch, Kanianke, Lazanoch, Nedožeroch, Poluvsí, Porube a Pravenci. Sídlo úradu bolo v Nedožeroch, v budove národného výboru okrem obce Pravenec, ktorá spolu s obcou Solkou, nepatriacou do nedožerského notariátu, zriadili osobitnú kanceláriu v budove MNV v Pravenci. Obvodný úrad MNV bol orgánom pomocným a výkonným, vybavoval všetky písomné podania miestnych národných výborov spadajúcich do jeho pôsobnosti ako ich výkonný orgán. Podával posudky a návrhy v odborných záležitostiach, plnil usmernenia a opatrenia orgánov MNV, príkazy, nariadenia, dožiadania dozorných orgánov a vyšších úradov. Vedúci úradu Blažej Smatana (1945 – začiatok roka 1946, máj 1947 – 1950), neskôr prednosta bol zároveň tajomník MNV a povinne sa zúčastňoval na zasadnutiach pléna a rady ako zapisovateľ bez hlasovacieho práva. Bol odborným poradcom MNV a dozeral na prácu zamestnancov. Ako štátnemu úradníkovi mu prináležalo rozhodovacie právo v matričných záležitostiach, do ktorých národné výbory nemali právo zasahovať. Vedúcim úradu bol od júna 1946 do apríla 1947 Štefan Tatranský. Úrad mal ešte ďalších troch kancelárskych zamestnancov: Jozefa Kohúta, Annu Kovačikovou a Gizelu Mešinovú. Obvodný úrad MNV v Nedožeroch podliehal pod Okresný národný výbor v Prievidzi a povereníctvu vnútra. Vládnym nariadením č. 14/1950 Zb. o organizácii miestnych národných výborov vyvrcholila reorganizácia verejnej správy v obciach na Slovensku. Na základe tohto nariadenia boli právomoci Obvodného úradu MNV v Nedožeroch presunuté na jednotlivé miestne národné výbory, čo znamenalo likvidáciu úradu 17. júla 1950. Nevieme, kedy sa konali ustanovujúce schôdze novovzniknutých miestnych národných výborov, len v prípade MNV v Porube sa zachovala zápisnica z roku 1950, ale bez presného dátumu. V rámci Nitrianskeho kraja boli obvodné úrady miestnych národných výborov oficiálne zrušené výmerom KNV v Nitre č. 563/1950 sekr. zo dňa 7. júla 1950.</p>	
3.2.3.	Archival history	<p>Spisová manipulácia obvodného úradu MNV nebola osobitne upravená. Platil kancelársky poriadok pre obce a obecné a obvodné notárske úrady, vydaný uhorským ministerstvom vnútra č. 126 000/1902 B.N., ktorý upravoval aj spisovú službu obvodného úradu MNV. Vedúci, prednosta obvodného úradu MNV viedol registratúrny denník, nazývaný ako podací protokol (administratívny, všeobecný), do ktorého zapisoval všetky podania, či už prišli ktorémukoľvek</p>	Dejiny archívneho fondu

		<p>miestnemu národnému výboru alebo priamo obvodnému úradu MNV. Prednosta doručení poštu otváral a vybavoval. Spisy boli protokolované chronologicko-numericke, pričom spisy, týkajúce sa jednej veci sa pripájali k tomu istému číslu. Neprotokolovali sa tie záležitosti, pre ktoré sa museli viesť evidencie, zápisnice pléna, rady, komisií MNV, doručenky, zbierky zákonov a nariadení, úradné vestníky i oznamy. Zvlášť sa viedli protokoly pre dôvernú agendu. Spisy sa členili na prezidiálne (dôverné), ktoré rozsahovo tvorili menšiu časť a administratívne (všeobecné), ktorých bola väčšina. Počas vybavovania sa spisy ukladali do spisových obalov, na ktorých bolo poznačené o aký typ spisov ide, číslo spisu lomené rokom vzniku. Na konci roka sa vybavené spisy sústreďovali do spisovne úradu. Osobitné oddelenie tvorila účtovná agenda, do ktorej patrili písomnosti ako rozpočet, záverečný účet, majetkový inventár, pokladničné denníky, viažuce sa k hlavnej knihe hospodárenia. Samostatným celkom bola matričná agenda. Záznamy Obvodného úradu MNV v Nedožeroch boli uložené v nevyhovujúcich priestoroch a bolo s nimi neodborne manipulované. Aj z toho dôvodu sa vo fonde zachovali prevažne len administratívne spisy.</p>	
3.2.4.	Immediate source of acquisition or transfer	<p>Prvé záznamy boli prevzaté do archívu okresným archívárom Michalom Tulíkom v roku 1954. V prírastkovej knihe pod číslom 13 bola zapísaná administratívna agenda z rokov 1945 – 1949, ktorú tvorilo päť kníh a sedem fasciklov spisov. Písomnosti boli prevzaté bez akéhokoľvek zápisu. Ďalší fascikel spisov v rozsahu 0,05 bm, z rokov 1946 - 1950 odovzdal MNV v Lazanoch na základe Návrhu na skartáciu zo dňa 10. marca 1986 pod číslom ŠOKA – 76/1986-04. Prírastok zapísali do prírastkovej knihy 13. marca 1986 pod číslom 728.</p>	Spôsoby získavania archívnych prírastkov
3.3.1.	Scope and content	<p>Vo fonde chýbajú dôverné protokoly ako aj dôverné spisy, správne a evidenčné knihy. Zachovali sa nám len dve evidenčné knihy, Evidencia vydaných občianskych legitimácií 1946 – 1948 a Evidencia vydaných svedectiev mravnej zachovalosti 1947 – 1950. Tri evidenčné knihy, v ktorých vo vedení pokračovali aj po vzniku obvodného úradu z dôvodu prevahy rokov sú uložené vo fonde Obvodného notárskeho úradu v Nedožeroch. Ide o Evidenciu vydaných domovských listov 1928 – 1948 a evidencie trestaných z Brezian 1923 – 1947 a Poruby 1923 – 1950. Z registratúrnych pomôcok je súčasťou fondu administratívny index z roku 1947 a pozostalostný protokol z rokov 1947, 1948 a 1950. Ucelenejšie zachované administratívne spisy sú obsahovo bohaté. Obsahujú poznatky o vojnových škodách, rekonštrukčných prácach poškodených verejných budov, pomoci partizánom, zásobovaní obyvateľstva, pozemkovej reforme. Vo fonde sa nachádzajú pozostalostné spisy, rôzne výkazy sirôt po padlých alebo</p>	Obsah a rozsah archívneho fondu

		odvlečených osobách do koncentračných táborov, priemyselných a potravinárskych podnikoch v obvode, členov národného výboru a živnostníkov. Z účtovného materiálu sa zachovali kompletne len účtovné knihy dvoch obcí Brezany a Nedožery. Fond je zdrojom informácií o politických, spoločenských i hospodárskych pomeroch povojnového obdobia v obciach nedožerského obvodu.	
A	Appraisal, destruction and scheduling information	Prvé vyrad'ovacie konanie vykonal okresný archívár po prevzatí fondu do archívu v roku 1955. Nasledujúce vnútorné vyradenie duplicitného materiálu uskutočnili zamestnanci archívu v roku 1963 počas spracovávania fondu.	Vyrad'ovanie a hodnotenie
3.3.3.	Accruals	Očakáva sa prevzatie matričnej agendy po uplynutí lehoty uloženia.	Možné prírastky
3.3.4.	System of arrangement	<p>Archívny fond je usporiadaný a sprístupnený združeným inventárom v štruktúre:</p> <p>Obvodný úrad miestnych národných výborov v Nedožeroch:</p> <p>I.Knihy Evidenčné</p> <p>II. Spisový materiál 1.Registratúrne pomôcky administratívne 2.Spisy administratívne</p> <p>III. Účtovný materiál A.Evidenčné knihy B.Účtovné knihy 1.Brezany 2.Kanianka 3.Lazany 4.Nedožery 5.Poluvsie 6.Poruba 7.Pravenec</p>	Spôsob usporiadania

3.4.1.	Conditions governing acces	prístupný	Podmienky prístupu
3.4.2.	Conditions governing reproduction	Archívne dokumenty možno reprodukovat' so súhlasom archívu podľa podmienok uvedených v jeho bádateľskom poriadku a v súlade s internými predpismi MV SR.	Podmienky vyhotovovania reprodukcií
3.4.3.	Language/scripts of material	slovenský	Jazyk/písmo archívnych dokumentov
3.4.4.	Physical characteristics and technical requirements	dobrý	Fyzický stav a technické požiadavky
3.4.5.	Finding aids	Okresný archív Prievidza v Bojniciach. Oľga Bražinová, Jozef Bilčík: Obvodné úrady miestnych národných výborov 1945 – 1950, skupinový inventár, Bojnice, 1963, evid. č. 536. Štátny okresný archív Prievidza v Bojniciach. Oľga Bražinová, Jozef Bilčík, Marta Gašparovičová: Úrady a obvodné úrady miestnych národných výborov (1940) 1945 – 1950 (1957), združený inventár, Bojnice 1989, evid. č. 2472.	Vyhľadávacie pomôcky
3.5.1.	Existence and location of originals	Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Trenčíne, pracovisko Archív Bojnice, Tehelná 18, 972 01 Bojnice	Existencia a umiestnenie originálov
3.5.2.	Existence and location of copies	Kópie neboli vyhotovené.	Existencia a umiestnenie kópií
3.5.3.	Related units of description	Obvodný notársky úrad v Nedožeroch 1893 - 1945 Okresný úrad v Prievidzi 1923 - 1945 Okresný národný výbor v Prievidzi (1918) 1945 – 1990 (1991) Miestny národný výbor v Brezanoch 1946 – 1964 (1968) Miestny národný výbor v Kanianke 1945 – 1990 (1992) Miestny národný výbor v Lazanoch 1950 – 1990 Miestny národný výbor v Nedožeroch 1945 – 1964	Súvisiace jednotky opisu

		Miestny národný výbor v Poluvsí (1922) 1945 – 1990 Miestny národný výbor v Porube 1946 – 1990 Miestny národný výbor v Pravenci 1946 – 1990 (1991)	
3.5.4.	Publication note	Bilčík, Jozef – Obert, Štefan – Vitek Ernest. <i>Spríevodca po okresných archívoch v Nitre, Prievidzi a Topoľčanoch</i> . Bratislava: Slovenská archívna správa, 1975, 542 s. <i>Informatívny spríevodca štátnych archívov Slovenskej republiky II/2</i> . Bratislava: Ministerstvo vnútra SR, odbor archívnictva a spisovej služby, 2001, 346 s. GREŠNER, Lukáš – GÉCZYOVÁ, Iveta a kol.: <i>NEDOŽERY – BREZANY Pamäť dediny a ľudí v nej</i> . Prievidza: Patria I, spol. s r. o., 2011, 201 s.	Informácie o publikovaní
3.6.1.	Note		Poznámka
3.7.1.	Archivist's note	Fond spracovala v roku 1963 Oľga Bražinová a spolu s Jozef Bilčíkom vyhotovili inventár. V roku 1989 ho reinventarizovala Marta Gašparovičová. Dôvodom reinventarizácie bolo presťahovanie archívu z Prievidze do novej účelovej budovy v Bojniciach. Po presťahovaní nebolo možné nájsť spisy podľa existujúceho inventára. Marta Gašparovičová, na základe metodického pokynu AS MV SSR z 9. februára 1982, zápisnice pléna miestnych národných výborov z rokov 1945 – 1950 zaradila do fondov týchto výborov. Opis fondu vyhotovila Zuzana Kotianová v januári 2021.	Informácia o spracovateli a spracovaní
3.7.2.	Rules or conventions	Opis vyhotovený podľa ISAD(G): GeneralInternational Standard ArchivalDescription, SecondEdition	Pravidlá alebo zásady
3.7.3.	Date(s) of descriptions	08. 01. 2021	Dátum vyhotovenia opisu